سُورَةُ النَّجْمِ (مكيَة)

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

وَٱلنَّجۡمِ إِذَا هَوَىٰ ١ سوێند بەئەستێرە کاتێک لەشوێنی خۆی دەترازێت و بەخێرایی بەردەبێتەوە و ئاوا دبێت.
مَا ضَلَّ صَاحِبُكُمۡ وَمَا غَوَىٰ ٢ هاوڵ وهاوڕێی ئێوە محمد (ﷺ) گومڕاو سەرلێشێواو نەبووە، لەرێگەی
ڕاست و ڕەوان نەترازاوە. وَمَا يَنطِقُ عَنِ ٱلۡهَوَىٰٓ ٣ قسەو گوفتاریشی (ئەوەی کەقورئانە) لەئارەزوو بازی و
هەواو هەوەسەوەنیە. إِنۡ هُوَ إِلَّا وَحۡيٞ يُوحَىٰ ٤ ئەمەی کە ڕای دەگەیەنێت تەنها نیگاو وەحی خوای یە.
عَلَّمَهُۥ شَدِيدُ ٱلۡقُوَىٰ ٥ جوبرەئیلی فریشتە خاوەنی هێزو توانای زۆر، قورئانی فێر کردووە. ذُو مِرَّةٖ
فَٱسۡتَوَىٰ ٦ ئەو جوبرەئیلەی کەخاوەنی بیرو هۆشێکی زۆر بەهێزو دیمەنێکی جوان بوو، ئینجا لەسەر شێوە
ڕاستەقینەکەی خۆی وەستا. وَهُوَ بِٱلۡأُفُقِ ٱلۡأَعۡلَىٰ ٧ لەکاتێکدا لەئاسۆی هەرە بەرزو بڵندەوە سەری
هەڵدابوو، ئاسۆی پڕکردبوو. ثُمَّ دَنَا فَتَدَلَّىٰ ٨ لەوەودوا تا دەهات نزیک دەبۆوە و سەرەنجام هاتەخوارەوە بۆ
لای پێغەمبەر (ﷺ). فَكَانَ قَابَ قَوۡسَيۡنِ أَوۡ أَدۡنَىٰ ٩ ئەوەندە لێی نزیک بۆوە نێوانیان بەقەدەر دووکەوان یان
کەمتریش بوو. فَأَوۡحَىٰٓ إِلَىٰ عَبۡدِهِۦ مَآ أَوۡحَىٰ ١٠ ئینجا خوا لەڕێگەی ئەوەوە، نیگای کرد بۆ بەندەی خۆی، ئای
چ نیگایەک بوو! . مَا كَذَبَ ٱلۡفُؤَادُ مَا رَأَىٰٓ ١١ ئەوسا ئەوەی کەبەچاوی سەری بینی، لەناخ و دەروونیەوە
بڕوای پێی هەبوو، ناخ و دەروونی ڕاستیەکانی بە درۆنەدانی. أَفَتُمَٰرُونَهُۥ عَلَىٰ مَا يَرَىٰ ١٢ جا ئایا ڕاستە؟
ئێوە موجادەلەی لەگەڵدا دەکەن لەسەر شتێک کەئەو دڵنیایە لەدیتنی؟. وَلَقَدۡ رَءَاهُ نَزۡلَةً أُخۡرَىٰ ١٣ سوێند
بەخوا بێگومان جارێکی تریش لەدابەزینێکی تردا جوبرەئیلی بینیووە (کاتێک هاتووەبیبات بۆ شەوڕەوی). عِندَ
سِدۡرَةِ ٱلۡمُنتَهَىٰ ١٤ لەکاتێکدا لە (سدرة المنتهی) دا بوو. . عِندَهَا جَنَّةُ ٱلۡمَأۡوَىٰٓ ١٥ کەلەوێدا بەهەشتی
(مَرۆی) هەیە بەواتای لانەو جێگەی حەوانەوە. إِذۡ يَغۡشَى ٱلسِّدۡرَةَ مَا يَغۡشَىٰ ١٦ کاتێک ئەوەی _ سدرة_
ی داپۆشی مەگەر هەر خوا خۆی بزانێت کێن و چین و کاریان چیە... مَا زَاغَ ٱلۡبَصَرُ وَمَا طَغَىٰ ١٧ جا بینینی
ئەو بەدیهێنراوانە لەو شەوەدا وەنەبێت چاوبەست لەپێغەمبەرﷺ کرابێت و چاوی لێ لادا بێت. لَقَدۡ رَأَىٰ مِنۡ
ءَايَٰتِ رَبِّهِ ٱلۡكُبۡرَىٰٓ ١٨ بێگومان پێغەمبەر (ﷺ) لەو شەوەدا لەبەڵگە و نیشانە و موعجیزە گەورەکانی

پەروەردگاری بینیووە، بەچاوی سەری، بەهەموو هەستی.. أَفَرَءَيْتُمُ ٱللَّٰتَ وَٱلْعُزَّىٰ ﴿١٩﴾ جا هەواڵم بدەنێ
دەربارەی لات و عوززا و (دوودانە بتی ناشرین و ئێسک تاڵی دروستکراو)!. وَمَنَوٰةَ ٱلثَّالِثَةَ ٱلْأُخْرَىٰٓ ﴿٢٠﴾
مەناتی سێهەمیش!! (ئەویش بتێکی ترە، ئایا دەسەڵاتیان هەیە). أَلَكُمُ ٱلذَّكَرُ وَلَهُ ٱلْأُنثَىٰ ﴿٢١﴾ ئایا ڕەوایە
کوڕان بۆ خۆتان و کچان بۆ خوا بەچاک بزانن (خوای گەورە دەیەوێت بەعەقڵی چەوتیان ڕەخنەیان لێبگرێت،
ئەگینا کوڕو کچ هەردووک دروستکراوی خوان و پێوەری ڕێز تەنها خواناسی و پارێزکاریە). تِلْكَ إِذًا قِسْمَةٌ
ضِيزَىٰٓ ﴿٢٢﴾ ئەگەر وابێت ئەو کاتەئەو دابەشکردن و بڕیارەتان زۆر دوورە لەدادپەروەریەوە و لەسنوور ترازانە.
إِنْ هِىَ إِلَّآ أَسْمَآءٌ سَمَّيْتُمُوهَآ أَنتُمْ وَءَابَآؤُكُم مَّآ أَنزَلَ ٱللَّهُ بِهَا مِن سُلْطَٰنٍ ۚ إِن يَتَّبِعُونَ إِلَّا ٱلظَّنَّ وَمَا
تَهْوَى ٱلْأَنفُسُ ۖ وَلَقَدْ جَآءَهُم مِّن رَّبِّهِمُ ٱلْهُدَىٰٓ ﴿٢٣﴾ ئەم بت و پەیکەرانە تەنها شتێکە کەخۆتان و باوو
باپیرانتان ناوتان لێ ناون و هیچی تر نین، خوا بەڵگەیەکی نەناردووە لەسەر ڕەوا بوونیان، سەیرە، ئەوانە تەنها
شوێنی گومان و ئارەزوی دەروونە نەخۆشیەکانیان دەکەون، لەکاتێکدا کەبەڕاستی لەلایەن پەروەردگاریانەوە
هیدایەت و ڕێنموویان پێ گەیشتووە!. أَمْ لِلْإِنسَٰنِ مَا تَمَنَّىٰ ﴿٢٤﴾ نەخێر بۆ ئادەمیزاد نییە ئەوەی داوای
دەکات، (چونکەئاواتەکانی نایەتە دی لەدنیادا)؟! فَلِلَّهِ ٱلْـَٔاخِرَةُ وَٱلْأُولَىٰ ﴿٢٥﴾ کەواتە هەر خوایە خاوەنی دنیا
وقیامەت. (ئەی بۆ هەوڵی بەدەستهێنانی ڕەزامەندی ئەو زاتە نادەن؟!). ۞وَكَم مِّن مَّلَكٍ فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ لَا
تُغْنِى شَفَٰعَتُهُمْ شَيْـًٔا إِلَّا مِنۢ بَعْدِ أَن يَأْذَنَ ٱللَّهُ لِمَن يَشَآءُ وَيَرْضَىٰٓ ﴿٢٦﴾ زۆر فریشتەش لەئاسمانەکاندا هەن
کەتکاو پاڕانەوەیان ناکام و بێ سوودە، مەگەر خوا مۆڵەت بدات بۆ هەرکەسێک کەشایستەیە و ڕازی بێت
کەتا بکات، یان تکای بۆ بکرێت. إِنَّ ٱلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِٱلْـَٔاخِرَةِ لَيُسَمُّونَ ٱلْمَلَٰٓئِكَةَ تَسْمِيَةَ ٱلْأُنثَىٰ ﴿٢٧﴾
بێگومان ئەوانەی کەباوەڕ بەقیامەت و لێپرسینەوە ناهێنن ناوی ئافرەت دەنێن لەفریشتەکان، (لەحاڵێکدا
فریشتەکان دروستکراوانێکی تایبەتن). وَمَا لَهُم بِهِۦ مِنْ عِلْمٍ ۖ إِن يَتَّبِعُونَ إِلَّا ٱلظَّنَّ ۖ وَإِنَّ ٱلظَّنَّ لَا يُغْنِى
مِنَ ٱلْحَقِّ شَيْـًٔا ﴿٢٨﴾ ئەوانە لەو بارەیەوە هیچ جۆرە زانستی و زانیاریەکیان نیە، بەڵکو هەر شوێنی گومانی بێ
سەرو بن دەکەون، لەکاتێکدا کەگومان بەهیچ شێوەیەک جێگەی حەق و ڕاستی ناگرێتەوە. فَأَعْرِضْ عَن
مَّن تَوَلَّىٰ عَن ذِكْرِنَا وَلَمْ يُرِدْ إِلَّا ٱلْحَيَوٰةَ ٱلدُّنْيَا ﴿٢٩﴾ گوێ مەدەبە و کەسەی کەیاخی بووە لەیادو بەرنامەی
ئێمە مەبەستیشی نەبووە تەنها ژیانی دنیایە نەبێت. ذَٰلِكَ مَبْلَغُهُم مِّنَ ٱلْعِلْمِ ۚ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَن ضَلَّ
عَن سَبِيلِهِۦ وَهُوَ أَعْلَمُ بِمَنِ ٱهْتَدَىٰ ﴿٣٠﴾ ئەوانە، هەر ئەوەندەی لێ دەزانن و عەقلیان هەر ئەوەندە دەبڕێت،

بەڕاستی هەر پەروەردگاری تۆیە کەچاک دەزانێت کێ لەڕێبازەکەی لایداوە و گومڕایە کێیش ڕێبازی ئیمان و
هیدایەتی گرتۆتەبەر و شایستەی ڕێزە. وَلِلَّهِ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلۡأَرۡضِ لِيَجۡزِيَ ٱلَّذِينَ أَسَٰٓـُٔواْ بِمَا
عَمِلُواْ وَيَجۡزِيَ ٱلَّذِينَ أَحۡسَنُواْ بِٱلۡحُسۡنَى ﴿٣١﴾ هەرچی لەئاسمانەکان و زەویدا هەیە هەر خوا خاوەنیەتی،
(تاقیتان دەکاتەوە) بۆ ئەوەی تۆڵە بسێنێت لەوانەی کەخراپەیان کردووەبەگوێرەی کردەوەکانیان، پاداشتی
ئەوانەش کەچاکەیان کردووە بەچاکترین شێوە بداتەوە. ٱلَّذِينَ يَجۡتَنِبُونَ كَبَٰٓئِرَ ٱلۡإِثۡمِ وَٱلۡفَوَٰحِشَ إِلَّا ٱللَّمَمَۚ
إِنَّ رَبَّكَ وَٰسِعُ ٱلۡمَغۡفِرَةِۚ هُوَ أَعۡلَمُ بِكُمۡ إِذۡ أَنشَأَكُم مِّنَ ٱلۡأَرۡضِ وَإِذۡ أَنتُمۡ أَجِنَّةٞ فِي بُطُونِ أُمَّهَٰتِكُمۡۖ
فَلَا تُزَكُّوٓاْ أَنفُسَكُمۡۖ هُوَ أَعۡلَمُ بِمَنِ ٱتَّقَىٰٓ ﴿٣٢﴾ ئەوانەی کەخۆیان دەپارێزن لەگوناهو تاوانەگەورەکان لەگوفتارو
کرداری بەد جگە لەوردە گوناهان، بەڕاستی پەروەردگاری تۆ ئەی پێغەمبەر (ﷺ) ئەی ئیماندار چاوپۆشی زۆر
فراوانە، چاک دەتان ناسێت، لەکاتێکدا ئێوەی لەزەویدا بەرپاکردووە، لەو کاتەشدا ئێوە کۆرپەلەی بچووک بوون
لەسکی دایکتاندا (ئاگای لێتان بوو)، کەواتە خۆتان بەچاک مەزانن و خۆتان بەپاڵفتە دامەنێن، هەر خوا
دەزانێت کێ تەقوای هەیە و پارێزکارە. أَفَرَءَيۡتَ ٱلَّذِي تَوَلَّىٰ ﴿٣٣﴾ جا هەواڵم بدەرێ ئایا ئەوەی پشتی لەباوەڕ
هەڵکرد... وَأَعۡطَىٰ قَلِيلٗا وَأَكۡدَىٰٓ ﴿٣٤﴾ کە مێکیشی بەخشی و خێرا دەستی گرتەوە ... أَعِندَهُۥ عِلۡمُ
ٱلۡغَيۡبِ فَهُوَ يَرَىٰٓ ﴿٣٥﴾ ئایا ئەو جۆرە کەسانەزانستی و نهێنی دەزانن و ئاگاداری شاراوەکانن و دەبینن؟! أَمۡ لَمۡ
يُنَبَّأۡ بِمَا فِي صُحُفِ مُوسَىٰ ﴿٣٦﴾ ئایا ئاگادار نەکرابوو بەوەی لەپەڕاوەکانی موسادا بوو؟!. وَإِبۡرَٰهِيمَ ٱلَّذِي وَفَّىٰٓ
﴿٣٧﴾ یان ئەو ئیبراهیمەی کەهەموو پەیمانەکانی بەجێ هێنا بەتەواوی؟! أَلَّا تَزِرُ وَازِرَةٞ وِزۡرَ أُخۡرَىٰ ﴿٣٨﴾ لەو پەڕاوو
کتێبە پیرۆزانەدا هاتووە : کەهیچ گوناهبارێک گوناهی تاوانبارێکی تر هەڵناگرێت. وَأَن لَّيۡسَ لِلۡإِنسَٰنِ إِلَّا
مَا سَعَىٰ ﴿٣٩﴾ بەڕاستی ئادەمیزاد خاوەنی هیچ شتێک نی یە ئەوە تەنها ئەوەنەبێت کەخۆی کردوویەتی. وَأَنَّ
سَعۡيَهُۥ سَوۡفَ يُرَىٰ ﴿٤٠﴾ بێگومان هەوڵ و کۆششەکەی دەبینرێتەوە لەقیامەتدا. ثُمَّ يُجۡزَىٰهُ ٱلۡجَزَآءَ ٱلۡأَوۡفَىٰ ﴿٤١﴾
پاشان پاداشت دەدرێتەوە بەتێرو تەسەلی. وَأَنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ ٱلۡمُنتَهَىٰ ﴿٤٢﴾ بەڕاستی و دڵنیاییەوە دەڵێین: کەکۆتایی
ئەم ڕێکوزەرە لەلای پەروەردگارتەوە سەرهەڵ دەدات. وَأَنَّهُۥ هُوَ أَضۡحَكَ وَأَبۡكَىٰ ﴿٤٣﴾ بێگومان هەر ئەو
زاتەش دیاردەی پێکەنین و گریانی لەئادەمیزادا بەدیهێناوە. وَأَنَّهُۥ هُوَ أَمَاتَ وَأَحۡيَا ﴿٤٤﴾ هەروەها هەر خۆی
دیاردەی مردن و ژیانی دروست کردووە. وَأَنَّهُۥ خَلَقَ ٱلزَّوۡجَيۡنِ ٱلذَّكَرَ وَٱلۡأُنثَىٰ ﴿٤٥﴾ هەر ئەو زاتەش دوو

جۆری دروست کردووەکەنێرو مێیە.... مِن نُّطۡفَةٍ إِذَا تُمۡنَىٰ ﴿٤٦﴾ لەنوتفەیەک (لەخاڵێکی زۆر بچووک ئەویش
ئەگەر ویستی خوای لەسەر بێت) کاتێک لەجێی خۆیدا دادەنرێت. وَأَنَّ عَلَيۡهِ ٱلنَّشۡأَةَ ٱلۡأُخۡرَىٰ ﴿٤٧﴾ بێگومان
لەسەر خوایشە دروست کردنەوەی تریش. وَأَنَّهُۥ هُوَ أَغۡنَىٰ وَأَقۡنَىٰ ﴿٤٨﴾ دەوڵەمەندی و ئەوەی پێویست بێت
دەیبەخشێت. وَأَنَّهُۥ هُوَ رَبُّ ٱلشِّعۡرَىٰ ﴿٤٩﴾ هەر خوایش پەروەردگاری شیعرایە: (ئەستێرەیەکە هەندێ
لەعەرەبەکان پەرستویانە، قەبارەکەی دە، ئەوەندەی خۆرە، یەک ملیۆن ئەوەندەی نێوان زەوی و خۆر لێمانەوە
دوورە....). وَأَنَّهُۥٓ أَهۡلَكَ عَادًا ٱلۡأُولَىٰ ﴿٥٠﴾ هەر ئەو زاتەش قەومی عادی یەکەمی لەناو برد. وَثَمُودَاْ فَمَآ أَبۡقَىٰ
﴿٥١﴾ ثمودیشی لەناو برد و هیچی نەهێشتن. وَقَوۡمَ نُوحٖ مِّن قَبۡلُۖ إِنَّهُمۡ كَانُواْ هُمۡ أَظۡلَمَ وَأَطۡغَىٰ ﴿٥٢﴾ زووتریش
قەومی نوحی لەناو برد کەبێگومان ئەوانیش ستەمکارو سەرکەشتر بوون. وَٱلۡمُؤۡتَفِكَةَ أَهۡوَىٰ ﴿٥٣﴾ هەر ئەو زاتە
تاوانباران و شەرواڵ پیسانیشی ژێرەو ژوورکرد.... فَغَشَّىٰهَا مَا غَشَّىٰ ﴿٥٤﴾ ئینجا ئەو دێهاتانەی داپۆشی ئەوەی
کەدای پۆشی. (بەبەرد باران). فَبِأَيِّ ءَالَآءِ رَبِّكَ تَتَمَارَىٰ ﴿٥٥﴾ جا ئیتر ئەی بێ ئیمان تۆ لەکام یەک لەنازو
نیعمەتەکانی خوا دوودڵیت...هَٰذَا نَذِيرٞ مِّنَ ٱلنُّذُرِ ٱلۡأُولَىٰٓ ﴿٥٦﴾ ئەم پێغەمبەرەش هۆشیارکەرەوەیە
لەهۆشیارکەرەوانی پێشوو. أَزِفَتِ ٱلۡأٓزِفَةُ ﴿٥٧﴾ ئەوەچاک بزانن قیامەت و لێپرسینەوە نزیک بووتەوە (نزیکە
بەنیسبەت هەر ئادەمیزادێکەوە هەر کەمردن ئەوەقیامەت لەو بەرپا بووە، قیامەتی گەورەش کاتێک بەرپا
دەبێت هەمووان واهەست دەکەن کەچەند سەعات لەوەوپێش دنیا بوو وا ئێستەش قیامەتە)!! لَيۡسَ لَهَا مِن
دُونِ ٱللَّهِ كَاشِفَةٌ ﴿٥٨﴾ کەسیش ناتوانێت ئەو ڕۆژە دەربخات و بەرپای بکات جگە لە خوای باڵادەست. أَفَمِنۡ
هَٰذَا ٱلۡحَدِيثِ تَعۡجَبُونَ ﴿٥٩﴾ جا ئایا ئێوە لەم قسەیە کەقورئانە سەرسام دەبن؟! وَتَضۡحَكُونَ وَلَا تَبۡكُونَ ﴿٦٠﴾
پێ دەکەنن و گریانتان نایەت (بۆ ئەو چارەنووسە ڕەشەی کە چاوەڕێتانە). وَأَنتُمۡ سَٰمِدُونَ ﴿٦١﴾ ئێوە بەردەوام
سەرگەرمی ڕابواردنن و بێ هۆشن؟! فَٱسۡجُدُواْۤ لِلَّهِۤ وَٱعۡبُدُواْ۩ ﴿٦٢﴾ دەی کەواتەبێداربنەوە و داچڵەکێن
کەواتەسوژدە بۆ خوای بەدیهێنەر ببەن، هەر ئەویش بپەرستن...